

Dizi Jeneriklerinde Grafik Tasarım Öğelerinin Kullanımı: Deha Dizisi Jeneriği Örneği

Ferda BAŞGÜN^{1*}

¹Tasarım Bölümü / Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Fırat Üniversitesi, Türkiye

(fbasgun@firat.edu.tr)

(Received: 07 December 2024, Accepted: 09 December 2024)

(3rd International Conference on Recent Academic Studies ICRAS 2024, December 03-04, 2024)

ATIF/REFERENCE: Başgün, F. (2024). Dizi Jeneriklerinde Grafik Tasarım Öğelerinin Kullanımı: Deha Dizisi Jeneriği Örneği. *International Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*, 8(11), 337-343.

Özet – Dizi jenerikleri, bir yapımın genel atmosferini ve konusunu izleyiciye aktaran önemli tasarım ürünleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda kinetik tipografi, illüstrasyon, video ve fotoğraf gibi grafik tasarım öğeleri, jeneriğin etkileyciliğini artırarak hem estetik hem de işlevsel bir rol üstlenmektedir. 2024 yılı içerisinde yayımlanan “Deha” televizyon dizisi konusu dışında jenerik tasarımı ile de dikkat çekmektedir. Deha dizisinin jeneriği, kinetik tipografi, illüstrasyon ve video görüntülerin başarılı bir şekilde bütüncül olarak kullanıldığı farklı bir jenerik örnek olarak öne çıkmaktadır. Kinetik tipografi kullanımı jenerik boyunca kullanılan metinlerin hareket ve jenerik müziği ritimiyle uyumlu şekilde düzenlenmesiyle izleyiciye güçlü bir anlatı sunmaktadır. Bu teknik, hem karakterlerin hem de anlatının temalarını vurgulayarak izleyicinin dikkatini çekerken görsel bir süreklilikte sağlamaktadır. Jenerikte yer alan illüstrasyon kullanımı, jenerikteki somut, soyut ve estetik unsurları güçlendirmektedir. Video ve fotoğraf materyalleri, jeneriğin gerçekçi bir temel kazanmasına katkı sağlamaktadır. Jenerikte yer alan kesitleri, izleyiciyi karakterlerin gerçek dünyasına taşıırken, dramatik kurgularla birleştirilerek görsel bir derinlik sunmaktadır. Bu öğeler, jeneriğin sadece görsel bir şov değil, aynı zamanda hikâyeyi destekleyen bir araç olduğunda göstermektedir. Sonuç olarak, Deha dizisinin jeneriği, kinetik tipografi, illüstrasyon, video ve fotoğraf öğelerinin ustaca bir kombinasyonu, hem görsel hem de tematik bir bütünlüğü ustaca yansıtmaktadır. Bu tür grafik tasarım teknikleri, yalnızca izleyici dikkatini çekmekle kalmaz, aynı zamanda dizinin anlatısına ve kimliğine de pozitif katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler – Jenerik Tasarımı, Grafik Tasarım, Dizi Jeneriği

1. Giriş

Televizyon dizilerinin toplumsal etkisi, görsel anlatım ve sanatsal tasarım unsurlarının güçlü bir şekilde birleştiği jeneriklerle verilmektedir. Jenerikler, bir dizinin başlangıcında izleyiciyi karşılayan ilk görsel deneyimlerden birisi olarak genellikle dizinin tonunu, temasını ve karakterini yansıtan tasarımlardan oluşmaktadır. Jenerik tasarımı alanı televizyon alanına hitap etmesine karşın grafik tasarım alanındaki tasarım eleman ve ilkeleri ışığında grafik tasarım anlatım öğeleri kullanılarak tasarlanmaktadır. Bu süreçte tipografi, renk paletleri, animasyonlar ve görsel semboller gibi tasarım öğeleri, dizinin atmosferini oluşturma ve izleyiciyi hikayeye dahil etme noktasında kritik bir işlev görmektedir. Bu bağlamda, dizi

jeneriklerinde grafik tasarımın nasıl kullanıldığını anlamak, hem görsel estetik hem de anlatı stratejileri açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında popüler televizyon kanallarından birinde yayınlanan “Deha” dizisi, Türk televizyon dünyasında dikkat çeken ve izleyiciler tarafından büyük ilgiyle izlenen bir yapımlar olarak 2024 yılı içerisinde yayınlanmaya başlamıştır. Dizi konusunun yanı sıra jenerik tasarımı ile de dizi konusunu yansıtırken estetiksel bir bütünlük sunmaktadır. Deha dizisi jeneriği, görsel anlatımın ve grafik tasarımın bir araya geldiği önemli ve farklı bir örnek olarak dikkat çekmektedir. Bu nedenle, “Deha” dizisi jeneriği 2024 yılı içerisinde yayınlanan diğer dizi jeneriklerinden farklı formatı ile öne çıkmış ve çalışma kapsamında seçilmiştir. Ayrıca dizi üzerinden yapılan bu inceleme, dizi jeneriklerinde grafik tasarımın nasıl işlevsel ve sanatsal bir araç olarak kullanıldığını ve yeni jenerik yorumlarına farklı bakış açıları sunması bakımından dikkat çekici bir çalışma olarak ön plana çıkabilecektir. Ayrıca bu çalışmanın amacı, Deha dizisi jeneriğini analiz ederek, grafik tasarımın dizi dünyasında nasıl etkili bir şekilde yer aldığını ve görsel dilin anlatısal anlam yaratmadaki rolünü incelemektir. Bu bağlamda, tipografi, renk, hareketli grafikler ve sembolizmin nasıl bir arada kullanıldığı, dizinin temasına hizmet eden öğelerin nasıl seçildiği ve bu tasarım unsurlarının izleyici üzerindeki etkileri detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Ayrıca, jeneriklerin dizinin genel anlatısal yapısına nasıl katkı sağladığı, karakterlerin içsel dünyalarının ve hikâyenin izleyiciye nasıl iletildiği konuları da incelenmiştir. Böylece, dizi jeneriklerinde grafik tasarımın yalnızca estetik bir unsur değil, aynı zamanda bir anlatım aracına dönüştüğü vurgulanmaktadır. Çalışma kapsamında Deha dizisi özellikle jenerik tasarımında grafik tasarım öğelerini tipografi, fotoğraf, video, renk ve illüstrasyon gibi kombinleyerek daha farklı bir jenerik tasarımı yansıtmaktadır. Dizi hazırlanan illüstrasyon çizimleri ile uyumlu ses efektleri ve tipografilerle desteklenerek ana hikayeyi animasyon ve video sahneleri ile bütünleştirilerek anlatmıştır. Dizi jeneriği tasarımı analizi yeni jenerik ve video tasarımları için yol gösterici niteliktedir.

2. Dizi Jeneriği Tasarımlarında Yer Alan Grafik Tasarım Öğeleri

Grafik tasarım bir mesajı ya da içeriği etkili bir şekilde aktaran görsel iletişim sanatı (Mazlum, 2006: 99) olarak dikkat çekmektedir. Görsel iletişim grafik tasarım öğeleri ile farklı sunumlar ve teknikler üzerinden mesajı izleyiciye hızlı ve etkili bir şekilde sunmaktadır (Onursoy, 2019). Dizi jeneriklerinde kullanılan görsel iletişim yöntemi de grafik tasarım öğeleri üzerinden tasarlanmaktadır. Dizi jeneriklerinde grafik tasarım öğeleri, genellikle dört ana öğe; tipografi, renk, hareketli tasarımlar ve illüstrasyon yöntemleri üzerinden hazırlanmaktadır. Her bir öğe, dizinin anlatmak istediği tema, karakterler ve atmosferle uyumlu şekilde seçilmekte ve izleyiciyi dizinin dünyasına çekmek için stratejik olarak tasarlanmaktadır. Tipografi, dizi jeneriklerinde kullanılan yazı tipleri ve metin düzenlemeleri üzerinden yazının grafik tasarım ilkeleri kapsamında hazırlanmasını kapsamaktadır. Tipografik tasarım kapsamında diziyeye uygun yazı karakterleri seçilerek konu ile bütünlük oluşturulmaktadır. Diziler kapsamında, sert ve köşeli yazı şekilleri bir gerilim ya da suç temasını yansıtırken tercih edilirken daha akıcı ve yuvarlak hatlara sahip yazılar romantik ya da dramatik konulu dizi jenerik tasarımları için seçilmektedir. Ayrıca, hareketli grafiklerle birlikte kullanılan metin, karakterin içsel durumunu ya da hikayenin temposunu yansıtmak için önemli bir araç olarak başvurulmaktadır. Jenerikteki yazının şekli, boyutu ve hareketi, hem görsel estetiği hem de anlatıyı güçlendiren unsurlar arasında yer almaktadır. Renkler, bir dizinin ruh halini ve temasını belirleyebilecek en güçlü grafik tasarım öğeleri arasında yer almaktadır. Soğuk tonlar (mavi, gri, siyah) genellikle gerilim, gizem veya dram temasını çağrıştırırken, sıcak tonlar (kırmızı, sarı, turuncu) aksiyon, macera veya romantizm ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca, renkler dizinin görsel diliyle uyumlu bir renk seçimleri, izleyicinin algısını doğrudan etkileyebilmektedir. Dizi jeneriklerinde hareketli grafikler, hem görsel dinamik oluşturmakta hem de anlatıma katkıda bulunmaktadır. Hareketli tasarımlar, izleyiciyi hikayeye doğru yönlendirirken, dizinin temposunu da yansıtmaktadır. Hızlı hareketli videolar gerilimli veya aksiyon dolu bir atmosfer oluştururken, daha yavaş ve durgun hareketler dram veya gizem unsurlarını vurgulamaktadır. Dizi jeneriklerinde kullanılan hareketli tasarımlar, zaman zaman karakterlerin zihinsel durumlarını veya dizinin tematik yapısını yansıtacak şekilde soyut bir dünyayı somutlaştırmaktadır. Jeneriklerde kullanılan detaylı grafiksel çizimler, semboller ve imgeler üzerinden tasarlanan illüstrasyon

tasarımları, dizinin temasına dair ipuçları sunmaktadır. Bu görsel öğeler, izleyiciye yalnızca bir estetik deneyim sunmanın yanı sıra aynı zamanda dizinin anlatısını zenginleştirip derinleştirmektedir.

3. Bulgular

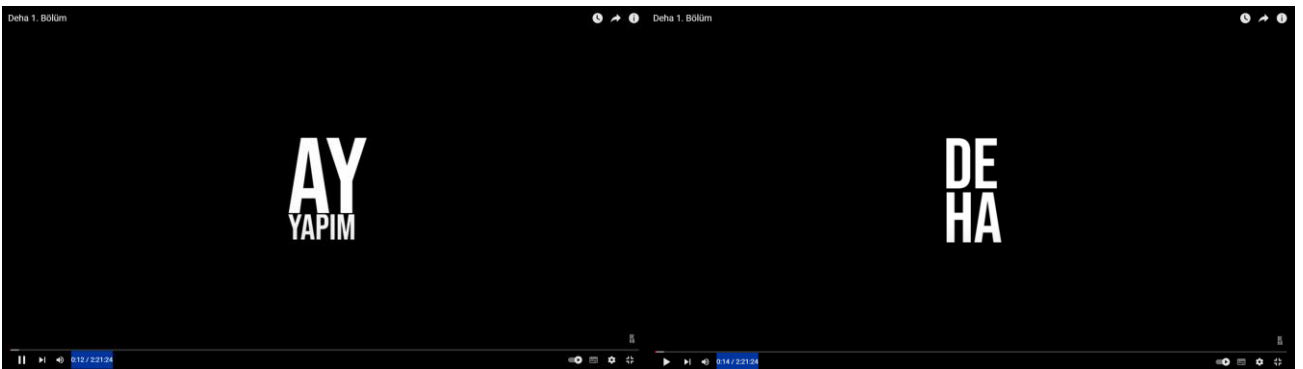
Dizi jeneriklerinde grafik tasarımın rolü, sadece görsel bir şıklık yaratmakla sınırlı kalmamaktadır. Grafik tasarım, aynı zamanda dizinin anlatısal yapısına katkıda bulunarak ve izleyiciyi hikayenin içine çekebilmektedir. Bir jenerik, izleyiciyi diziyeye hazırlayan bir tür "açılış" olarak işlev görmektedir. Bu bağlamda farklı grafik tasarım öğeleri kullanılarak hazırlanan Deha dizisi jeneriği çalışma kapsamında seçilmiştir.

3.1. Deha Dizisi Konusu

Deha dizisi içerisinde farklı duygu ve temaları barındıran bir dizi olarak yayınlanmaya başlamış ve dizinin ana teması Devran karakteri üzerinden verilmiştir. Devran, çocukluk döneminde babası tarafından terk edilen, annesi, babaannesi ve dört kardeşiyle birlikte İstanbul'un yoksul ve eski semtlerinden birinde büyüyen ve dizinin asıl dehası olan ana karakterdir. Hayatı, erken yaşlarda sahip olduğu olağanüstü zeka ile keşfedildikten sonra babasının onu terk etmesiyle şekillenmiştir. Bu travmatik deneyim, Devran'ın kişisel gelişimini derinden etkilemiş, onu günümüzde dehasını nasıl kullanacağı konusunda bir seçim yapma aşamasına getirmiştir. Devran, içsel bir çatışma yaşamaktadır; dehasını iyilik için mi yoksa kötülük için mi kullanacağına karar vermekte zorlanmaktadır. Ayrıca baba travması kardeşinin ölümü üzerine yeniden tetiklenmiştir. Diz kapsamında sürekli iyi kötü çatışmasının yanı sıra kötü baba ve iyi oğul teması üzerinden de çatışmalar verilmektedir. Dizi ayrıca ana karakterin yanı sıra yan karakter öykülerine yer vermekte ve detaylı senaryosunu farklı grafik tasarım öğeleri ile veren jenerik tasarımı ile de ilgi çekmektedir.

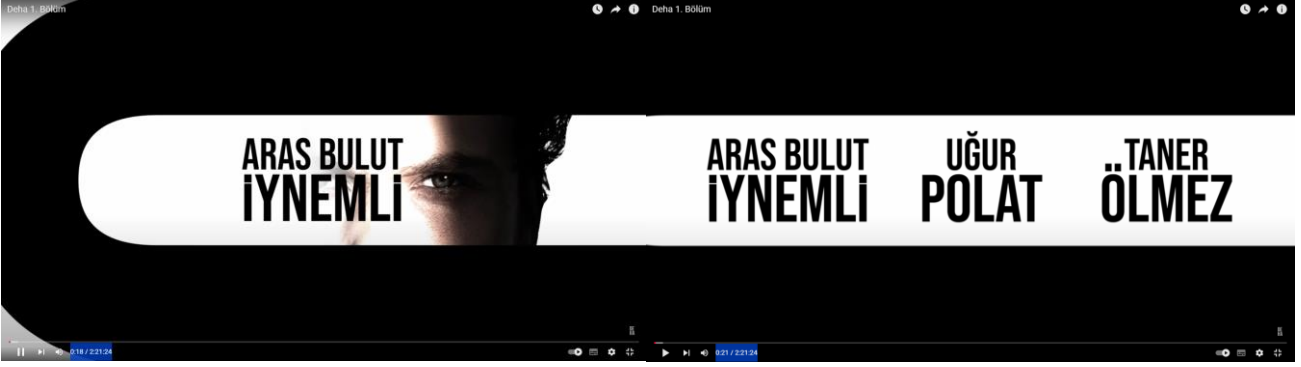
3.2. Deha Dizisi Jenerik Tasarımı

Dizi jeneriklerinde grafik tasarım, görsel iletişimi sağlarken, aynı zamanda dizinin anlatısal yapısına katkıda bulunmakta ve izleyiciyi hikâyenin içine çekmektedir. Jenerik tasarımında kullanılan grafik tasarım öğeleri aracılığıyla, dizinin içsel yapısına dair bazı metaforlar görselleştirilerek verilmektedir. Ayrıca, jenerikte kullanılan tipografi, illüstrasyon çizimler ve hareketli tasarımlar, zaman zaman karakterlerin, düşüncelerini veya duygusal durumlarını vermek için de kullanılmaktadır. Bu bağlamda Deha dizisi jeneriği seçilen sahneler üzerinden incelenmiştir. Deha dizisinin ilk bölümünün toplam süresi 2 saat 21 dakika 24 saniyedir. Dizi süresi içerisinde 1dakika 37 saniyelik sürede jenerik tasarımı başlangıç introsu dahil olarak verilmiştir.

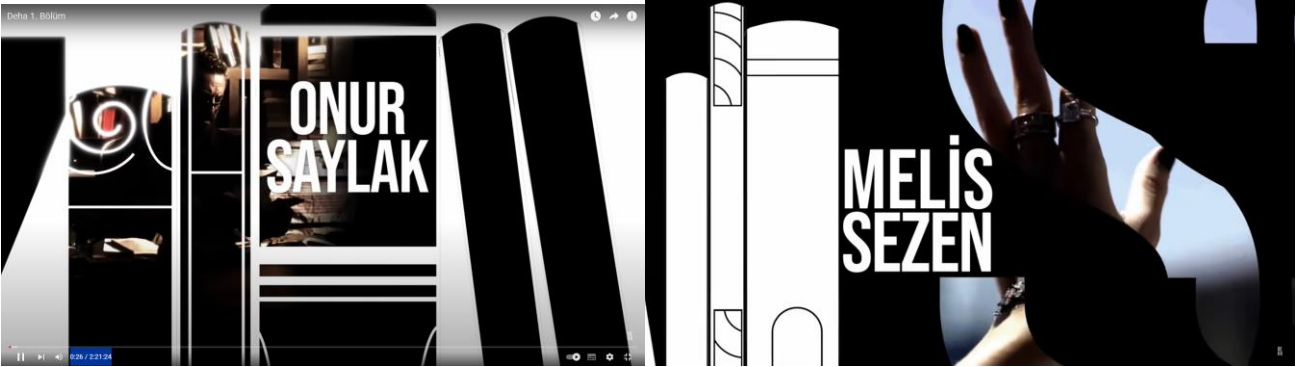
Şekil 1. Deha Dizisi Jeneriği Açılış Sahnesi Tipografik Kullanım 1

Şekil 1’de dizinin ana sahne açılışı verilmektedir. Dizi jeneriği girişi dizi yapımcısı logosunun ardından dizinin isminin sahneye kinetik (hareketli yazı tasarımı) üzerinden verilmesi ile devam etmektedir. Siyaz zemin üzerinde beyaz ve düz yazı karakteri üzerinden dizi jeneriği başlamaktadır.

Şekil 2. Deha Dizisi Jeneriği Kinetik Tipografi ve Fotoğraf Kullanımı

Şekil 2’de dizi jeneriği akışı devam ederken kinetik tipografi ile oyuncu isimleri siyah sahne fonunda tipografik beyaz kadrage detayı üzerinde verilmektedir. Jenerik kinetik tipografi ile verilirken başrolde yer alan oyuncunun fotoğrafından bir kadrage görüntüsü verilmektedir. Jeneriğin bu kısmında grafik tasarım öğelerinden olan fotoğraf ve tipografi birlikte kullanılmıştır.

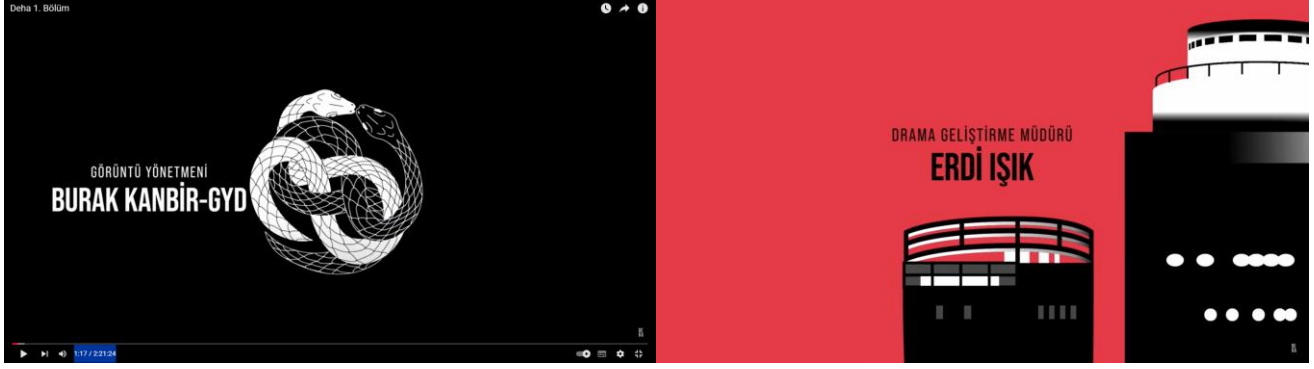
Şekil 3. Deha Dizisi Jeneriği Kinetik Tipografi, Hareketli Video ve İllüstrasyon Kullanımı

Şekil 3’te dizi jeneriğinin devamında kinetik tipografi ile oyuncu isimleri devam ederken vektörel çizimlerle rafta kitap illüstrasyon çizimleri siyah beyaz renkleri üzerinden verilmiştir. Siyah sahne fonunda illüstrasyon çizimlerinin içerisine dizinin konusuna yönelik ipucu olacak sahne videoları dijital olarak maskelenmiştir. Jeneriğin şekil 3’te verilen sahnelerinde illüstrasyon çizimleri, kinetik tipografi ve hareketli video görüntüleri aynı sahnede kadrage detayları üzerinden verilmektedir.

Şekil 4. Deha Dizisi Jeneriği İllüstrasyon ve Hareketli Video Kullanımı

Şekil 4’de dizi jeneriği içerisinde sahneler kinetik tipografi ve illüstrasyon kullanımları ile devam ederken diziyeye yönelik hareketli video görüntüleri verilmektedir. Dizinin özellikle ilk bölümünde yer alan ana karakterin başarı öyküsünü anlatan video sahneler yakın karakter kadrajı ve geniş pesperktif açıdan mekan çekimleri üzerinden montajlanmıştır.

Şekil 4. Deha Dizisi Jeneriği İllüstrasyon Kullanımı

Şekil 4’de dizi jeneriği sahneleri devam ederken jeneriğin son kısımlarına doğru illüstrasyon kullanımları yoğunlaşmaktadır. Dizi jeneriği başlangıcındaki siyah beyaz zıtlık kavramı içerisinde kırmızı rengin kullanıldığı sahnelere yer verilmiştir. Grafik tasarım ilkelerinden vurgu ilkesi jenerik tasarımında kullanılan kırmızı renk üzerinden sağlanmaktadır. İllüstrasyon çizimlerinde kullanılan kırmızı renk vurgusu hikayenin başlangıcını oluşturan ana karakterin kardeşini kaybetmesine vurgu yaparken ayrıca karakterin içinde bulunduğu kaosa da vurgu yapmaktadır. Şekil 4’te jenerik sahnesindeki siyah beyaz iç içe geçmiş “yılan” illüstrasyon çizimleri üzerinden dizi ana karakterinin iç dünyasındaki iyi-kötü savaşını temsil etmektedir.

Sonuç

Bu çalışmada, televizyon dizilerinin jenerik tasarımlarının, izleyiciye görsel olarak nasıl sunulduğu üzerinden dizi konusu ile ilişkilendirilmesi incelenmiştir. Çalışma kapsamında "Deha" dizisinin jenerik tasarımı üzerinden grafik tasarımın işlevini ve rolü detaylı bir şekilde ele almıştır. Jenerik tasarımlarıyla, dizilerin estetik yapılarının dışında karakterlerin içsel dünyaları veya dramatik duygu geçişleri de izleyiciye aktarılmaktadır. "Deha" dizisi, bu anlamda önemli bir örnek teşkil etmekte, grafik tasarım öğelerini ustaca kullanarak izleyiciye hikayenin ruhunu ve karakterlerin duygusal derinliklerini yansıtmaktadır. Çalışma, kapsamında "Deha" dizisinin jenerik tasarımı detaylı olarak incelenmiş ve jenerik tasarıma yönelik alınan ekran kadrajları üzerinden grafik tasarım öğelerinin kullanımına yönelik betimlemeler verilerek analiz edilmiştir. Jenerik tasarımında yer alan renk, illüstrasyon, hareketli video ve kinetik tipografi betimlemeleri üzerinden grafik tasarımın bir anlatım aracı olarak nasıl etkili bir şekilde kullanılabileceği gösterilmektedir. Özellikle tipografi, renk, hareketli videolar ve illüstrasyon çizimler gibi tasarım öğelerinin bir arada kullanımı, dizinin temasına hizmet etmekte ve izleyiciyi hikaye konusuna derinlemesine çekmeye çalışmaktadır. Jenerikteki kinetik tipografi, illüstrasyon çizimleri ve dijital video sahneleri, dizi konusunu görsel olarak ortaya koymakta ve dizinin temalarına dair ipuçları vermektedir. "Deha" dizisi jeneriği, grafik tasarım öğelerinin bütüncül ve çeşitli kullanımlarıyla sadece estetik bir tasarım değil, aynı zamanda dizinin konusuna yönelik görsel bir bulmaca gibi ipuçları da vermektedir. Özellikle kırmızı rengin kullanımı, siyah-beyaz zıtlıklar üzerine kurulu jenerik tasarımı, illüstrasyonlardaki sembolik öğeler, dizinin ana temasına dair güçlü bir anlatım oluşturmaktadır. Dizinin ana karakteri Devran’ın içsel çatışmasını ve iyilik-kötülük arasındaki mücadelesini siyah beyaz “yılan” illüstrasyon çizimleri ile görsel olarak ifade etme biçimi, jeneriğin en dikkat çekici ve etkileyici unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, dizi jeneriklerinde grafik tasarımın yalnızca estetik bir unsur olmanın ötesinde, güçlü bir anlatım aracı

olarak nasıl kullanılabileceğini göstermektedir. Ayrıca dizi jeneriği son çıkan diziler arasında grafik tasarım öğelerini en bütüncül ve çeşitli kullanan dizi jeneriği olarak diğer dizi jenerik tasarımlarından ayrılmaktadır. "Deha" dizisi üzerinden yapılan bu analiz, dizilerin görsel anlatımlarında kullanılan tasarım öğelerinin, izleyiciyle duygusal ve anlatsal bağ kurmada ne denli önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, grafik tasarımın işlevsel ve sanatsal bir araç olarak televizyon dünyasında giderek daha fazla önem kazandığı, dizi jeneriklerinin ise bu süreçte önemli bir yer tuttuğu söylenebilir.

Kaynakça

- Ahmadoghli, A. (2021). *Hareketli Grafik Kapsamında Tipografi ve Yeni Medya Sanatı* (Doctoral dissertation, Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey)).
- Akdoğan, O. (2018). *Film jenerik tasarımının teknolojiyle birlikte tarihsel gelişimi ve bir jenerik uygulaması* (Master's thesis, Güzel Sanatlar Enstitüsü).
- Akgün, H. (2013). *2000'li Yıllarda Hareketli Grafik Tasarım* (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Albayrak, M. E., & Sunal, G. (2024). Sinematik Anlatıda Tipografinin Gücü: Irreversible Film Jeneriği Analizi. *Türkiye Film Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 91-103.
- Becer, E. (2015). *İletişim ve grafik tasarım*. Dost Kitabevi Yayınları.
- Bilgi, İ. (2018). Jenerik Tasarımında Maurice Binder'ın Yeri ve 007 James Bond Film Jenerikleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (21), 77-90.
- Canlı, K. (2022). Yan Metin Olarak Film Grafikleri Ve "Le Petit Nicolas" filmi Üzerine Bir İnceleme. *Art-E Sanat Dergisi*, 15(29), 374-391.
- Dursun, N. (2013). *Evrimsel grafik ile illüstrasyon ve animasyon ilişkisi* (Master's thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Erişkin, D. (2021). *21. Yüzyıl Çağdaş Sanatında Kinetik Tipografi Uygulamaları* (Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey)).
- Göymen, K. (2019). *Türkiyede en çok izlenen dizi-film jenerik tasarımlarının tipografik yönden analizi* (Master's thesis, Güzel Sanatlar Enstitüsü).
- Kurtçu, F. (2017). Üç Boyutlu Kinetik Tipografi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (20), 185-206.
- Müezzinoğlu, B. (2021). Kinetik Tipografinin Film ve Dizi Jeneriklerinde Kullanımı ve Bir Jenerik Uygulaması.
- Sezer, N. (2020). Dijitalleşme İle Değişen Hareketli Grafik Tasarım Teknikleri. *Kesit Akademi Dergisi*, 6(24), 78-88.
- Tuğan, A. P. (2012). *Bir Görsel İletişim Alanı Olarak Film Jenerikleri ve Grafik Tasarımcı Saul Bass' in Yaklaşımı* (Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey)).
- Onursoy, S. (2019). Görsel iletişim ve imge. *Ankara: Pegem Akademi*.
- Özdal, M. A. (2024). Teknolojik Yeniliklerin Hareketli Grafik Tasarımına Etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 10(19), 37-49.
- Özkirişçi, İ. H. (2022). Film Yapım Şirketleri Jeneriklerinin Hareketli Grafik Tasarımı Bağlamında İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(4), 1526-1543.

Web Adresleri

<https://www.haberler.com/haberler/deha-konusu-ne-ne-anlatiyor-deha-dizisi-17847705-haberi/>

<https://www.haberturk.com/deha-oyunculari-konusu-ve-karakterleri-show-tv-nin-yeni-dizisi-deha-konusu-nedir-oyunculari-kimler-nerede-cekiliyor-3721955>

<https://www.hurriyet.com.tr/galeri-deha-dizisi-konusu-nedir-gercek-mi-oyuncu-kadrosunda-kimler-var-show-tv-yeni-dizisi-deha-nerede-cekiliyor-42539910>

<https://www.hurriyet.com.tr/galeri-deha-dizisi-konusu-nedir-gercek-mi-oyuncu-kadrosunda-kimler-var-show-tv-yeni-dizisi-deha-nerede-cekiliyor-42539910>